

дітей і батьків, вихователів, дітей і вчителів; по-четверте, гуманна виховуючи суб'єкт-суб'єктна взаємодія педагогічного та дитячого колективу в педагогічному процесі. Це сприяє ефективній організації підготовки дітей до школи на основі взаємодії, завдяки чому відбувається індивідуальний розвиток особистості, формування життєвої компетентності дошкільників, поступове їх включення до системи особистісних і громадських відносин.

Отже, підсумовуючи сказане, підготовку дітей до школи на основі взаємодії сім'ї, дошкільної установи і школи визначаємо як особистісно-соціальне явище, зумовлене сукупністю умов, методів, засобів і форм організації сучасного навчання і виховання, а також адміністративних і загальноосвітніх заходів, які перетворюються ним на систему, спрямовану на формування особистості, її соціальної компетентності. Це дозволяє розглядати взаємодію з її різноплановою структурою функціонування суб'єкт-суб'єктну взаємодію сім'ї, дошкільної установи і школи, як суб'єкт-суб'єктну взаємодію дітей, педагогів і батьків в динаміці від рівня співвідпорядкування до співробітництва і співтворчості.

Література

1. Андрусич Н., Якименко Л. На порозі перемін // Дошкільне виховання. – 2001. – №3. – С.3-4.
2. Амонашвілі Ш.А. Психологические основы педагогики сотрудничества. Книга для учителя – К.: Освіта, 1991. – 111 с.
3. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні // Дошкільне виховання. – 1999. – №1. – С. 6-38.
4. Бойко А. Виховуючі суб'єкт-суб'єктивні відносини і нова парадигма виховання // Зб. наук. праць ПДПУ ім. В.К. Короленка. Серія «Педагогічні науки». – Вип. 2(3). – Полтава, 2001. – С. 6-15.
5. Бондаревская Е.В. Ценностные основания личностного ориентированного воспитания // Педагогика. – 1997. – №4. – С. 11-14.
6. Бойко А.М. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації (підготовка вчителя до формування виховуючих відносин з учнями). Навчально-методичний посібник. – К.: ІЗМН, 1996. – 232 с.
7. Грищенко Л.И. Личностно-социальная концепция А.С.Макаренко в современной педагогике (Сравнительный анализ отечественного и зарубежного макаренковедения). Монография. – Волгоград: Перемена, 1997. – 265 с.
8. Кононко О. Простір «Я»: реальність та життєва проблема / Дошкільне виховання. – 2001. – №4. – С. 3-7.
9. Кононко О.Л. Соціально-економічний розвиток особистості. – К.: Освіта, 1998. – 256 с.
10. Леонтьев А.А. Избр. психол. произведения: В 2-х тт. Т. 2. – М.: Педагогика, 1983. – 318 с.
11. Педагогічні погляди Г.С.Сковороди / За ред. О.Г. Дзевєріна. – К.: Вища школа, 1972. – 133 с.
12. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. – К.: Генеза, 1999. – 368 с.

Аннотация. В статье раскрываются научно методические принципы и принципы взаимодействия семьи, дошкольного учреждения и школы, в подготовке детей к учебе.

Ключевые слова: педагог, школа, семья, среда, дошкольное образование.

Summary. In article scientifically methodical principles and principles of interaction of a family, preschool center and school, in preparation of children for study reveal.

Key words: The teacher, school, a family, environment, preschool education.

Надійшла до редколегії 18.10.2011 р.

УДК 371

Серебрянская О. М.

КРЕАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ЛІЦЕЮ

Анотация. У статті дається теоретичне обґрунтування креативного підходу до організації методичної роботи ліцею, розкривається його розвиваючий потенціал.

Ключові слова: методична робота, креативний підхід, професіоналізм

Актуальність проблеми. Інноваційний шлях розвитку суспільства передбачає пошук подальших резервів підвищення результативності педагогічних кадрів у підготовці творчої молоді. Головна проблема полягає в тому, що рівень педагогічного професіоналізму в різних типах навчальних закладів, насамперед у школах нового типу, не повною мірою відповідає вимогам часу і особистості. Дана проблема пов'язана з професійним розвитком особистості сучасного педагога, яке можливе лише в умовах використання усіх джерел які стимулюють зростання професіоналізму педагогів, серед яких важливу роль відіграє методична робота. Методична робота шкіл нового типу характеризується суб'єктивними взаєминами, коли її учасники не лише вдосконалюють свої знання та вміння, а й відкривають шлях нового пізнання, нового досвіду, постійно удосконалюючи і самореалізуючи свої творчі здібності.

Аналіз стану проблеми в літературі. Методична робота як один із чинників підвищення рівня професіоналізму педагогів була в центрі уваги багатьох як вітчизняних, так і зарубіжних педагогів. Вона розглядалася у дослідженнях Ю. Бабанського, Н. Грановської, А. Демінцева, Л. Кібардіна, Ф. Красовського, М. Махомеда, Р. Міркіної, І. Нікішіної, М. Поташніка. В їх працях методична робота представлена як систематична, цілеспрямована колективна та індивідуальна, теоретична та практична діяльність вчителя, спрямована на вдосконалення професійної майстерності та підвищення ефективності навчально-виховного процесу. Спробували розкрити суть поняття «методична робота» Т. Абрамова, Е. Березняк, Ю. Гільборг, А. Демінцев, Г. Горська, І. Жерносець, А. Єрмола, М. Поташнік, З. Шевченко.

Аналіз наукової літератури дозволяє говорити про те, що не всі аспекти та можливості методичної роботи досліджені в плані її орієнтації на суб'єктність педагога, здатного до самоактуалізації та самоідентифікації, створенню креативного середовища, стимулюючою до його рефлексивної діяльності, діалогізації навчального процесу.

Мета даної статті полягає в тому, щоб описати модель методичної роботи, побудованої на креативному підході до її організації, що стимулює творче зростання педагогів ліцею. Виклад основного матеріалу, успішність педагогічної діяльності визначається глибиною творчості особистості педагога, виділенням таких якостей його особистості, як активність, самостійність, рефлексивність, творчість. Сформованість цих якостей дозволяє педагогу будувати педагогічний процес як освоєння нового, незвичного оволодіння нестандартними способами діяльності. Відкритість новому в поєднанні з прагненням навчатися і адекватною самооцінкою, упевненістю в собі, є основою створення креативного педагогічного середовища, яке забезпечує високий рівень творчої активності та пізнавальної самостійності, оволодіння творчими вміннями та навичками [3, 9]. У розвитку цих якостей значна роль належить методичній роботі ліцею. Методична робота в науковій літературі трактується як система заходів, спрямованих на підвищення кваліфікації та розвиток творчого потенціалу педагога (М. Поташник), система діяльності, що забезпечує формування вміння педагога бачити коло завдань і вирішувати їх економічним шляхом (П. Шевченко), педагогічна діяльність, спрямована на оновлення професійних знань і удосконалення педагогічних умінь (А. Демінцев). Усі дослідники єдині в тому, що методична робота – це система діяльності, що базується на досягненнях педагогічної науки і передового педагогічного досвіду, що забезпечує зростання кваліфікації, майстерності і творчого потенціалу педагога. Але при цьому явно недостатньо акцентується увага дослідників на її особистісній спрямованості, як активної, нестандартної, креативної діяльності самого педагога. Новим у сутнісних характеристиках методичної роботи ліцею є характер суб'єктних відносин, ступінь співробітництва та співтворчості педагогів при вирішенні професійних проблем, прийняття індивідуальної позиції будь-якого її учасника, його інтересів, ціннісних орієнтацій, постановки спільної мети діяльності, при стимулюванні самостійного пошуку в її досягненні. Особистісна спрямованість методичної роботи ліцею та закріплення індивідуальної позиції кожного педагога у спільній навчально-пізнавальній та дослідницькій діяльності передбачають пошук нових підходів до організації цієї важливої ділянки роботи ліцею. Завдання полягає в тому, щоб усунути в організації методичної роботи все те, що заважає розвитку і подальшому вдосконаленню професійного вигляду сучасного педагога, його духовному, моральному та інтелектуальному самовираженню і самоствердженню. Основою нової методичної парадигми виступає креативний підхід до організації методичної роботи ліцею. Сутність поняття «підхід» в науковій літературі визначається як спрямованість на ті чи інші аспекти пізнавальної діяльності учня, процесу становлення його особистості. Будь-який підхід об'єднує в собі вихідні поняття, принципи і технології навчання [1, с.325]. У понятті «підхід» увага акцентується на об'єкті вивчення. Підхід включає сукупність ідей, концепцій, приписів, що визначають характер розгляду і конструювання дидактичних об'єктів [2]. У педагогічній літературі «підхід» трактується як спрямованість на ті чи інші аспекти педагогічної діяльності, процесу становлення професійного образу педагога, його індивідуальності, творчого стилю діяльності та активної професійної позиції.

Під креативним підходом до організації методичної роботи ліцею розуміється методологічна спрямованість методичного процесу на особистість педагога, що дозволяє за допомогою опори на його можливості, схильності і креативні здібності забезпечувати нестандартні дії, створення нового знання і закріплення творчого стилю діяльності. Креативний підхід орієнтує методичну роботу не тільки на передачу педагогам нової інформації, закріплення професійних умінь і навичок, а й на створення необхідних умов для накопичення ними досвіду креативної діяльності, вміння знаходити способи самореалізації особистісного потенціалу в суб'єктному просторі іншої людини, де його учасники можуть відчувати себе творчими особистостями. Суб'єктивне бачення педагогічних завдань, засобів їх розв'язання, педагогічна рефлексія і динамічність педагогічного процесу – все це обумовлює вивчення креативності як важливої характеристики педагогічного професіоналізму, його суб'єктивної реальності, що забезпечує йому професійну свободу і творчий стиль діяльності.

Креативний підхід до організації методичної роботи передбачає структурування методичного матеріалу на принципах самоорганізованої пізнавальної діяльності. До них відносять:

- принцип суб'єктності, що забезпечує перетворення освітнього поля в процес породження ідей, гіпотез, проблем, знань в цінності і особистісні смисли;
- принцип додатковості, коли монолог поступається місцем змістовному діалогу, взаємодії, співпраці і співтворчості учасників методичного процесу, орієнтацією на свободу їхніх дій і думок;

– принцип відкритості – світ знань постає перед учасниками методичної роботи як головна особистісна цінність, коли істина не дається в готовому вигляді, а інформації надається контекст відкриття.

Особливим чином структуровані знання заново відкриваються учасниками методичного процесу. Структурування змісту інформації на основі названих принципів стимулює самоорганізовану творчість педагогів. Креативний підхід до організації методичної роботи забезпечує активну творчу позицію особистості. Активність як засіб перетворення ситуації пізнання в ситуацію саморозвитку і самоорганізації особистості стимулює стан самоорганізованої педагогічної творчості.

Креативний підхід до методичного процесу реалізується через діалог в системі відносин його учасників, в якому відбувається розкриття креативного потенціалу кожного педагога. Креативний підхід до організації методичної роботи ліцею – це пусковий механізм перетворення суб’єкта методичної діяльності на активного учасника та організатора пізнавального процесу. Він дозволяє реалізувати внутрішні спонукання суб’єкта, здатного в проблемних ситуаціях рефлексувати, оцінювати події, проявляти нестандартність дій при вирішенні професійних проблем. Особливості креативного підходу до організації методичної роботи виявляються:

– в організації педагогічної діяльності у формі діалогу, моделюванні спільного пошуку його учасників у вирішенні навчальної проблеми;

– при діалогічному спілкуванні, прояви аутентичності і креативності як природних форм здібностей педагогів;

– в подоланні формалізму взаємодії учасників методичної діяльності, коли вони потрібні як особистості, а їх внутрішній світ стає частиною її змісту;

– в засвоєнні нової інформації за допомогою аутентичної мови через призму особистісного досвіду, емоційних переживань, індивідуального сприйняття, рефлексії.

Креативний підхід в організації методичної роботи можливий у тому випадку, якщо підвищення кваліфікації стає формою життя, спонуканням до креативних дій, коли створюються умови для професійного зростання кожного педагога. Цей підхід направлений: на забезпечення якості освітнього процесу; -впровадження креативних технологій, які дозволяють учасникам перебувати в полі професійного змісту і діяльності в ролі суб’єктів освітнього процесу; засвоєння професійного досвіду, при якому норми та зразки стають мотивами професійної поведінки та діяльності; створення авторських програм, що визначають професійно-особистісне самовираження і самоствердження педагогів.

Креативний підхід у методичній роботі забезпечує створення суб’єктивно і об’єктивно нових ідей, нестандартних способів вирішення професійних завдань, відкритість до педагогічних інновацій.

Висновок. Методична робота, організована на креативних засадах діяльності її учасників, створює креативне середовище, в якій є всі умови для прояву педагогічної творчості, нестандартного вирішення професійних проблем і створення педагогічних інновацій. При організації методичної роботи необхідно включити кожного педагога в конструктивну діяльність, бо тільки в активній діяльності розвиваються креативні здібності, реалізується креативний підхід до вирішення професійних проблем.

Література

1. Кондрашова Л.В. Высшая школа и Болонский процесс: реалии и перспективы/ Лидия Валентиновна Кондрашова. – Кривой Рог, 2007
2. Ожегов С.И. Толковый словарь русского языка/ Под ред. чл.корр. АН СССР Н.Ю.Шведовой. – 18 изд.- М.: Русский язык, 1987
3. Савельева С.С. Педагогические условия формирования профессиональной компетентности учителя в образовательном процессе вуза: автореф. дис. ... канд. пед. наук/ С.С.Савельева. – Рязань, 2007

Аннотация. В статье дается теоретическое обоснование креативному подходу к организации методической работы лицея, раскрывается его развивающий потенциал.

Ключевые слова: методическая работа, креативный подход, профессионализм

*Summary:*The theoretic grounding of the creative approach to the liceum's methodic work organization is given in the article, its creative potential is revealed.

Key words: methodic work, creative approach, professionalism.

Надійшла до редколегії 08.08.2011 р.

УДК 371.132

Смалиус Л. Н.

ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Анотація. Стаття присвячена проблемі використання духовних надбань О. С. Захаренка у процесі підготовки фахівців психологічних спеціальностей. Ідея всебічного розвитку особистості переростає у необхідність формування пізнавальної мотивації студентів на шляху оволодіння фахом. Особистісний, розвиток, самовдосконалення сприятимуть формуванню навичок професійного самовдосконалення.

Ключові слова: підготовка фахівців, студенти, самовдосконалення.